E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

TALABA-YOSHLARNI VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASHDA ESTRADA SAN'ATINING O'RNI

Axmadjonov Ahadjon Ikromjon o'g'li
FarDU, 2-kurs magistranti
Raximova Ra'noxon Ne'matovna
Farg'ona shahar 29-maktab, o'qituvchi

Annotatsiya: Vatanparvarlik tarbiyasi - bu faol hayotiy pozitsiyaga ega bo'lgan yagona qadriyatlarni, yuksak ma'naviy axloqni shakllantirishga, ijtimoiy va mehnat faolligini oshirishga yordam beradigan fuqarolik yo'naltirilgan tadbirlar majmui. Ushbu maqolada talaba-yoshlarda fuqarolik, vatanparvarlik tuyg'ularini eng muhim ma'naviy-axloqiy va ijtimoiy qadriyatlar sifatida rivojlantirish, uning kasbiy ahamiyatli fazilatlari, ko'nikmalari hamda jamiyat hayotining turli jabhalarida faol namoyon bo'lishi masalalari estrada musiqasi va uni tinglovchiga to'g'ri yetkazish.

Tayanch so'zlar: Ta'lim, kompozitor, qadriyat, san'at, estrada, tarbiya, axloqiy tarbiya, axloqiy faoliyat.

Kirish.

Hozirgi kunda ta'limning ko'plab sohalari o'zgargan yoki o'tmishda qolib ketgan barcha mamlakatlarda bo'lgani kabi o'zbek yoshlarini ham ma'naviy-axloqiy tarbiyalash va vatanparvarlik tuyg'ularini tarbiyalashga ehtiyoj sezilmoqda. Insonda faqat Vatanga muhabbat, o'z tarixini bilish, ajdodlarga hurmat, O'zbekistonda amalga oshirilayotgan barcha o'zgarishlarning yutuq va kamchiliklari haqida qayg'urishgina insonda ma'naviy fazilatlarni yuzaga keltirishi mumkinki, bu uni shaxs, vatanparvar inson sifatida namoyon etadi.

"Vatan tuyg'usi, Vatan tuyg'usi hamma narsadan qadrli. Bu tuyg'uni farzandlarimiz ongiga, qalbiga singdirishimiz kerak. Biz hammamiz ota ekanligimizni, ona ekanligimizni unutmasligimiz kerak. Har bir ota-ona uchun. farzand komil, oilasining ulug'vorligi muqaddas orzu sanaladi.Shuning uchun biz kelajak avlod kamoloti, o'g'il-qizlarimizning buyuk ajdodlarimizga xos donishmand, yuksak madaniyatli insonlar bo'lib yetishishlariga doimo e'tibor qaratishimiz kerak. ."[1.3]

"Bunmas iroda va jasorat namunasini amalda ko'rsatish, bugungi tinch va osoyishta kunlarimiz uchun jon fido qilgan ajdodlarimizning muqaddas xotirasini e'zozlash, ularning ezgu ishlarini davom ettirish, safimizda qadam qo'ygan keksalarni e'zozlash – insoniylik va mardlikning oliy mezonidir. bag'rikeng va olijanob xalqimizga xos bo'lgan azaliy qadriyat – bizga tinchlik kerak". [2.2]

Muhokama va natijalar

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 1996 yil 5 apreldagi (PF-1419) farmoni bilan "O'zbeknavo" gastrol kontsert birlashmasi tashkil etildi. 2001-yilda Vazirlar Mahkamasining "Estrada xonandalik san'atini yanada rivojlantirish to'g'risida"gi qarori (2001-yil 26-iyundagi 272-son) e'lon qilindi. Qaror bilan Respublika keng musiqa jamoatchiligi vakillarining takliflari asosida O'zbekiston xalq shoiri, O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidov raisligida Estrada san'atini rivojlantirish va muvofiqlashtirish milliy kengashi tashkil etildi. , estrada san'atining taniqli namoyandalari, "Ma'naviyat va ma'rifat" kengashi, Madaniyat vazirligi:

- Estrada jamoalari, yakkaxon ijrochilar va boshqa san'atkorlar faoliyatini muvofiqlashtirish, ularning ijodiy, iqtisodiy, huquqiy manfaatlarini himoya qilish;
- Zamonaviy estrada san'atining o'zbek musiqa madaniyatini rivojlantirishdagi o'rni, g'oyaviy-badiiy yo'nalishlarini, uni milliy va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unlikda rivojlantirish tamoyillarini belgilash;

- Milliy bayramlar, festivallar, ko‘rik-tanlovlar, tomoshalar, xalq sayillari va boshqa madaniy-ma’rifiy tadbirlarni o‘tkazish bo‘yicha tavsiyalar tayyorlash;
- Milliy estrada san’ati monitoringini tashkil etish, sohani rivojlantirish masalalariga bag‘ishlangan turli anjumanlar, ilmiy-ijodiy simpoziumlarni muntazam o‘tkazish, o‘z davriy nashrlarini tashkil etish;
- Soha rivojiga munosib hissa qo‘shayotgan ijodkorlar nomzodlarini davlat mukofotlariga tavsiya etish, o‘zining turli nufuzli mukofotlar berish, turli ko‘rinishlarni, birinchi navbatda, yoshlarni moddiy va ma’naviy jihatdan rag‘batlantirish, tegishli ta’lim muassasalarini tavsiya etish va h.k.

Estrada san’atini rivojlantirish borasidagi ishlar samaradorligini oshirish maqsadida “O‘zbeknavo” gastrol-konsert birlashmasi tugatilib, uning negizida “O‘zbeknavo” estrada birlashmasi xo‘jalik hisobi asosida tashkil etilgan bo‘lib, u milliy kengashning asosiy maqsad va vazifalarini bajaradi. pop-artni rivojlantirish va muvofiqlashtirish. Ittifoq qoshida bir guruh ijodkorlarni qo‘llab-quvvatlash kengashi ish boshladi.

20-asr o‘zbek estradasining ilk ko‘zga ko‘ringan jamoalaridan biri bo‘lgan “Yalla” ansamblining paydo bo‘lishining ham o‘ziga xos tarixi bor. Bu guruhning yoshlar tarbiyasidagi tarbiyaviy ahamiyati bugungi kunda ham katta. “Yalla” guruhi dastlab havaskorlar ansambli bo‘lgan, biroq unga e’tiborning katta bo‘lishiga sabab tez orada “Yalla” vokal va cholg‘u ansamblining yaratilishi edi. Guruh yangi bo'lishiga qaramay, u rahbariyat va boshqa ijodkorlarning e'tiboriga tushdi. Shuning uchun guruhga qo'shilish ham oson bo'lmadi. “Yalla”ning o‘sha davrdagi boshqa VIA guruhlaridan farqi, asosan, sharqona ohangdorlikdan iborat xalq, xalq qo‘shiqlarini ijro etishida edi. “Yalla” guruhining “Uchquduq”, “Shahrisabz”, “Samarqandning ko‘k gumbazlari”, “Toshkentim onam” kabi qo‘shiqlari nafaqat yosh bolalarning qalbidan chuqur joy oldi, desak mubolag‘a bo‘lmaydi.

Biroq o‘zbek milliy estrada qo‘shiqchiligining tamal toshini Botir Zokirov va uning shogirdlari, zamondoshlari Yunus To‘rayev, Staxan Rahimov, Alia Yoshpe va boshqalar qo‘ygan bo‘lib, milliy va nomilliy qo‘shiqlarning sintezi natijasida shakl va mazmun jihatdan uyg‘unlikka erishgan.

Estrada san’atini ko‘klarga olib chiqqan estrada yulduzlari ishlarini kelajak avlod davomi uchun yosh avlodning tarbiyaviy va axloqiy ma’naviyati yuksak bo‘lishni talab qiladi. Har qanday tarbiyaning kuchidan kelib chiqmaydi, balki undan xulq-atvorida axloqiy me’yor bo‘lgan did va tarkibni kuzatishga yordam beradi. Axloqiy va axloqiy me’yorlarning o‘zi dunyoqarashga va ota-onalar va o‘qituvchilarning tanloviga bog‘liq.

Axloqiy va vatanparvarlik madaniyatini shakllantirishda musiqa san’atining o‘rni D. B. Kabalevskiy, O.A. Kissina, Yu.B.Aliyev tomonidan o‘rganilgan. Har qanday tarbiya ota-ona, o‘qituvchi va tarbiyachilar tomonidan bolaga ma’lum bir dunyoqarash va harakat uslubini singdirish demakdir. Ta’limda xushmuomalalik talab etiladi, ta’limning vazifasi shunchaki bolaning dunyoqarashini hisobga olishdan iborat. Lekin buning uchun o‘qituvchi yuqori malaka va mahoratga ega bo‘lishi kerak. Har bir ota-ona o‘z farzandining munosib va oddiy inson bo‘lib ulg‘ayishini istaydi, bunday tarbiya ko‘p jihatdan ta’limga bog‘liq. Shunday qilib, bolalar qanday qadriyatlar, qanday misollar bilan ulg‘ayishadi. Bolaning ruhi namunani talab qiladi. Shuning uchun, u kelajakda mas’uliyatli hayotiy tanlov qilish uchun, birinchi navbatda, unga misol keltirish kerak, u bilan u nimani tanlashi kerakligini taqqoslaydi. Ona Vatanimiz tarixi sahifalarida o‘tgan avlodlarning mehnat va harbiy jasoratlari, fuqarolik-vatanparvarlik, ona yurtga muhabbat, sadoqat va e’tiqod namunalari bilan tarbiyalangan ko‘plab namunalar o‘sib kelayotgan yosh avlodni to‘g‘ri tarbiyalashga yetaklaydi.

Xarlamov va boshqalarning fundamental asarlarida axloqiy tarbiya nazariyasining asosiy tushunchalarining muhim xususiyatlari aniqlangan, keyingi rivojlanish usullari ko'rsatilgan. Zamonaviy pedagogik adabiyotlarni tahlil qilib, axloqiy tarbiya o‘quvchilarda axloqiy tuyg‘ular, bilim va intilishlar tizimini rivojlantirishga qaratilgan jarayon sifatida qaraladi.

V. A. Suxomlinskiy "axloqiy tarbiya" o‘quvchilarning ongi, his-tuyg‘ulari va xulq-atvoriga ijtimoiy axloq talablariga mos keladigan axloqiy fazilatlarni rivojlantirish uchun maqsadli va tizimli ta’sir qiladi, deb hisoblagan.

“...Axloqiy tarbiyaning maqsadi insonga yoshligidanoq axloqiy qarorlar qabul qilishga, har qanday vaziyatda harakat qilishga yordam berish, axloqiy qonunlar, axloq qoidalarining mazmuni va qadr-qimmatini anglash, axloqiy kamolotga hissa qo‘shishdan iborat. shaxs, erkinlik tuyg‘usining namoyon bo‘lishi, boshqalarni tushunish va ularga hamdard bo‘lish, ifodalash qobiliyatiga axloqiy tarbiya axloqiy ma’rifat, axloqiy faollik va ijodkorga ishonchni tarbiyalashni o‘z ichiga oladi.

Vatanparvarlik tarbiyasining natijasi bolalarda huquqiy madaniyat va qonunga itoatkorlik, yuksak axloq va umumiy madaniyatni singdirish kabi omillarni shakllantiradi. Axloqiy munosabat - bu shaxsning atrofdagi voqelik bilan o‘zaro munosabati, uni qabul qilish va baholashda namoyon bo‘ladi va inson faoliyatini axloqiy qadriyatlarga muvofiq belgilaydi.

Pedagogika va psixologiyaning yetakchi namoyandalari B.M.Teplov, L.A.Barenboim, avstriyalik bastakor, o‘qituvchi Karl Orf va boshqalar notalar bilan boshlang‘ich cholg‘u asboblarini emas, birinchi navbatda cholg‘u asboblarini chalish jarayonida eshitish obrazlarini shakllantirishdan boshlashni haqli ravishda tavsiya qiladilar. Maktab o‘quvchilari tomonidan musiqiy matnni keyingi muvaffaqiyatli idrok etish uchun zarur bo‘lgan eng oddiy improvizatsiyalar bilan. Musiqiy, axloqiy va ma’naviy salohiyatni yuksaltirishda akademik B.V.Asafiyev “Bolalar instinktini davolashning yagona yo‘li ijodiy qobiliyatni uyg‘otish muhim omillardan biri ekanligini ta’kidlab o‘tishdir” deb yozadi.

Xulosa

Xulosa o‘rnida shuni aytish joizki, o‘quvchi-yoshlar bilan samimiy, barkamol, to‘g‘ridan-to‘g‘ri “ma’naviy” aloqani hisobga olgan holda musiqa faoliyati orqali o‘quvchilarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning ahamiyati va zarurligini bugungi kun talabi deb bilish kerak. Musiqa o‘ynash, idrok etish va tinglash - bu turli xil asarlarni shaxsiy va yaxlit tushunishga, og‘zaki intellektual fikrni rivojlantirishga, musiqiy ufqni kengaytirishga, yoshlar ongida axloqiy va ma’naviy toifalarni yaxshilashga yordam beradigan yetakchi faoliyatdir. O‘quvchi, o‘zi musiqa san’ati deb hisoblagan holda, Ijroda estrada san’atini kuylash tavsiya etiladi. Bu his-tuyg‘ular insonning o‘z vataniga bo‘lgan muhabbatidan, ishonchidan dalolat beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. https://birinchi-prezident.uz/?p=190
2. https://hikmatlar.uz/quote/2116
3. B.Zeidler. Vokalizi dlya mujskikh I jenskikh Golosov. M., 2002.
4. Dmitriev, L.B. Asnavi vokalnoy methodology / L.B. Dmitriev. -M.:Mosaic,2007.-368 P.
5. M.Burkhanov. Liricheskie pesni I romances. T., 1961.
6. “World of hits” - Istoria populyarnoy Muziki. VIP. 1-3, m., "Megaservis", 1997.
7. Chathrine Sadalin. Complete vocal technique. 2012. Completevocalinstitute.com
8. American popular music. Larry Star & Christopher Waterman. Oxford University Press. Inc. 2007.
9. I.Akbarov. Modern songs. T., 1969.
10. N.Norhojaev. Modern pop songs. T., 2001.
11. O.H.Karabakh culture issues. Tashkent. State Scientific Publishing House. 2009., 227-b.
12. https://qomus.info/encyclopedia/cat-e/estrada-uz/
13. https://www.uzanalytics.com/madaniyat/4679/

14. Muzaffarovna, A. N., & Qizi, A. S. T. (2020). Characteristic features of word formation of a newspaper article in English and Uzbek languages. *Проблемы современной науки и образования*, (2 (147)), 41-43.

15. Axmadjonova, S. (2022). INGLIZ VA O ‘ZBEK TILIDAGI GAZETA MAQOLALARIDA SO ‘Z YASALANISHNING XARAKTERIK XUSUSIYATLARI. *Science and innovation*, *1*(B8), 155-159.

16. Muzaffarovna, A. N. (2020). Akhmadjonova Shakhnoza Tolibjon Qizi Characteristic features of word formation of a newspaper article in English and Uzbek languages. *Проблемы Науки*, (2), 147.

17. Qizi, A. S. T. (2022). Ingliz Va O ‘Zbek Tillarida Publitsistik (OMMABOP) Uslubning O ‘Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, *30*, 126-128.

18. Mamajonov, A., & Dadabayeva, S. (2022). SUPERSYNTACTIC INTEGRITY WITH THE MEANING OF CONTRAST. *American Journal Of Philological Sciences*, *2*(04), 14-20.

19. Mamajonov, A. (2022). O‘ZBEK TILIDA PAYT MUNOSABATINING IFODALANISHI. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, *2*(10), 363-366.

20. Mamajonov, A. (2022). Allegoriya Haqida Umumiy Tushunchalar. Allegorik Vositalar Dunyo Tilshunoslari Talqinida. *Yangi O'zbekistonda Milliy Taraqqiyot Va Innovasiyalar*, 124-126.

WORDLY
KNOWLEDGE